

Altera est dispositio circa continuacionem integri anni novitatis requiritus pro forma, quoniam de jure quaevis erat, cum non modica opinione secessit, ad darete conjunctio temporum interpolatorum, ad confitendum probacionis annum, ut in eisdem rerum regularium annotationibus laetus adveretur, ideoque Concilium ad collendas huiusmodi questiones, defuse cum optimo consilio providit; ut ita concurrit, ac in omnibus annis temporibus novitius Religionis appetitus probet. *Eod. tit. de Regular. dif. 46.*

3 Adhuc tamen remanent questiones, an, & quando egressus a novitatu, vel deserto habitus, ipso anno probations adhuc durante, vel etiam eo expiro novitiatum corrumpat, adeo ut illum ex integrorum reperire oporteat, idque alias habet distinctiones in eisdem rerum regularium notis recentis, ubi videndum est, ne eadem iniuriantur. *Eod. dif. 45. & in aliis dif. tit.*

Quavis autem pro frequentiori usu iuxta ejusdem decreti conciliares monitum, expletio anno probations, novitius, vel novitatus a professore admittitur, vel dismittitur; non tamen id praecl. ac de formae necessarium, quoniam habitus religiosus etiam antea suscipi potest, dummodo, iuxta ejusdem Concilii decretum, puerale annum duodecimum ad illum non admittantur, & consequenter etiam in Religionibus claustralibus non impicit, ut perficiatur in statu noviti, etiam per duos, aut plures annos, quanvis bonus ordo, iuxta Religionem varia initiatu, id non de facili existat, vel si fas, non sit circumspectio a foro vel ab oneribus laicis, ex his, que in jurisdictionibus notis, ac alibi adverteruntur. *Ibidem de Regular. dif. 41. & 45.*

In plurimis Religionibus, ex eorum statutis, major praefinita est etas ad professionem, ut praeferent ob nimiam instituti austeritatem, caustum est in Religione Minorum, quod scilicet praefinita est etas annorum 18. Ut etiam ex diversa ratione caustrum est in Religione Hierosolymitana; illud autem est concilium non autem preceptum annulativum; Sive et preceptum obligatorium Superiorum, ne alios ad professionem admittant, quodque alias tanquam contravenientes puniri valent, sed si servata forma per Concilium praefinita circa novitatum, ac secundum, professio emitatur, illa valida erit. *Dif. dif. 45. & 46. de Regular.*

8 Eadem forma, praeferent circa novitatum, servanda est, in iis utriusque fexus, qui

jam valide ac sollemiter profisi in una Religione, in uno Monasterio, ad aliam Religionem, vel aliud Monasterium transiunt faciunt; quinimum etiam in arte origine, eadem sit Religio, que posca ratione reformationis divisa sit, unde propterea, de facto sunt duo diversa Inscriptio, idem procedit. Bene verum, quod isto causa per sacram Congregationem Regularium dispensari sole temporis, vel scilicet aliquorum mensium, vel dictum novitatus sufficiat, pro facti qualitate. *Eod. tit. de Regular. dif. 37. & seqq.*

In Religionibus militaribus questione est, an ita forma novitatus continui requiratur, recepta vera est affirmativa in illis Religionibus militaribus, quae sicut verae Religiones, cum formalis emissione trium votorum substantiarum, adeo ut imprimatur verus status regularis, cum effectibus evideat refutantibus, incapacitatis possidenti in particulari, ac omnimodo mortis civilis ad effectus mandantes, ut eti militaris Religio Sancti Joannis Hierosolymitanus, vel alia similis, si que adfectus fecerit autem, ubi agatur de illis militibus, quae proficiuntur quidem pius, ac laudabile institutum a Sede Apostolica probatum, non tam formalem status regularem imprimunt; (ex gr. sunt in Italia militares Religiones S. Mauritii & Lazaci, & S. Stephani, & in Hispania sunt Sancti Jacobi de Spata, de Calatrava, & de Alcantara, & pleneque similis in aliis regionibus, cum vero sit, ut personae huiusmodi regulam proficientes non sint veri religiosi. *Tit. de Juris. dif. 92. de Iustipr. dif. 20. & tit. de Irregular. dif. 50.* Sub questione autem est, an sine perficie ecclesiastica, ac effectum exceptio fera a foro vel ab oneribus laicis, ex his, que in jurisdictionibus notis, ac alibi adverteruntur. *Ibidem de Regular. dif. 45.*

DISCURSUS XL.

Ad eandem Sessionem 25. de Regular. cap. 16.

S U M M A R I U M.

- 1 Quando renunciations fieri possint.
- 2 Anvolutis nibil recipi possint.
- 3 Quomodo intelligantur lapsus duorum mensium.
- 4 In qua etate suscipi possit habent.
- 5 De inconvenientibus circa renunciations etiam servata ipsa forma.
- 6 Servata ipsa forma non requiruntur aliae solemnitez.

7 An

- illa sufficiendi habium, & ingredienli non viauitum, cum in paucis tantum provulsum sit ne ad habitum monasticum ante annum duodecimum admittantur, & unde propria non implicat, ut quis in statu novitii perficit duobus ac tribus annis, immo pluribus, donec legitima etas perficiatur, cum annus integer & continuus praefinitus fuerit, ne sufficiat spatium minoris temporis, sed prohibitum non est maior; licet enim ejusdem facili Concilii sensus videatur, ut expletio novitatus anno, novitius vel admittatur a professore, vel dimittatur & attamen id consilium potius quam preceptum annulativum actus redolat. *Ut dif. prec.*
- Aque hinc aliquando sequi solet (ut in praxi expertus sum) quod sufficientes habent in tenere, & paciunt etate amictum est, vel ea post expletos decem menses novitatus, adhuc ignorantes quid agant, huiusmodi renunciations faciant, favore conjunctorum vel aliorum, qui alienorum bonorum capratorum, pueros in malis artibus cogunt vel aliquid, ut aliquem habent religiosum suscipiant, ac proprie, (ut dictum est) quo magis in etate profectori tardius imminentis professione hic adatus hat, eo melior confundens erit. *De hac renunciations sub tit. de Regular. dif. 53. & 59. & sub tit. de don. dif. 15.*

Quando illa forma, vel solemnitas adhibetur, tam circa lapsum temporis, quam circa licentiam Episcopi, vel alterius ad id deputari (que certaine precium formam non habet, sed per quamcumque speciem probacionis, justificari potest) tunc receperunt est, ut desideranda non veniant aliae solemnitez, que per jus communie vel municipiale generaliter in contractibus mulierum vel minorum desiderantur, cum ista sufficiat. *Ibidem, & sub tit. de renunc. dif. 15.*

Quicquid autem est, ubi renunciations vel alia dispositio per contractum fiat, adhuc habito non suscepit, sed in statu facultati, contemplatione canone imminenter, ac futuri ingressus, tunc etenim licet non definit contradicentes, receptum est, ut ista forma, vel solemnitez conciliares non requiruntur; probabiliter tamen pro meo sensu videtur opinio, quan plerique DD. quoque habent, ac etiam aliquando Rota tenet, ut aliae solemnitez iuris communis, vel statutariorum adhuc debent, ne ita usragae forma actus carreat; & quamvis alii (cum quorum sensu hodie procedi videtur) contrarium teneant, ea ratione ducti, quod faci Casones, spile-

que leges civiles, voluntibus ingredi religionem, disponendi libertatem praebant; ut atramen huc opinio non placet, quoniam absonum atque contra Concilii mentem videtur, ut hujusmodi actus abique aliqua solemnitate sit, cum ita minimum de facili cadem lex conciliaris eludi valeat; siquidem adhibere unam vel alteram formam, non percurret impedimentum libertatis, neque disponendi potestatem restringet, sed ad maiorem libertatem ac sinceritatem tendit, ut ita adolescentes calliditibus, ac seductionibus, vel violenter, minus subjeccat; ideoque nulla subesse videatur contraria ratio, qua hanc opinionem probabilem reddat.

Et quamvis aliqui illam astringent rationem, quod ingressu non ingrediente Religionem, actus resolvatur tanquam a celante causa, & consequenter non remaneat prajudicialis, unde propterea efficitur conciliarium, que in testamentis, aliusque dispositionibus per ultimam voluntatem non requiriuntur, non tamen est ratio congrua, quoniam etiam postquam clauso decimo mente novitatus, renunciatio juxta istam formam conciliariter facta est, adhuc in casu egressus, vel non facta professionis, intrat eadem rezolutio; & consequenter si ista ratio efficit sufficiens, statu confenda est et hoc provisio conciliaris, quod admittendum non est; sed potius dicendum, quod prudenter a Concilio cogitatum fuit (*experiens* forsan illos Patres edocentes) quod adolescentes istas non callent subtilitates, sed eo ipso quod bonis renunciatur, se illis spoliari reputant; ideoque iurat ratio, que Concilium movit ad ista statuendum; neque probabilis differentia dignos videtur cur illi, qui habitum religiosum sumpedit, prohibitus esse debet renunciare ante completum decimam mentem novitatus, quoque ingressus, qui junior minime prudens est supponendus, hanc libertatem habeat.

Ratio etenim illius restrictionis, sub qua noviti vivunt, a magistris aliorum, super superiorum autem omnino pendentes, congruere solum ita videatur renunciacionibus, que fierint ad favorem ipsius Monasterii vel Religionis; sed eum recipimus sit, ut ista forma conciliariter adhiberi debeat, etiam in ea renunciatione, que favore conjunctorum, vel cuiuscunq[ue] alterius fiat; ideoque ista ratio neque concludit, quoniam bene retrospicit, quoniam conjunctorum vel aliorum violentis vel seductionibus minus subjacent adolescentes,

quando suscepto habitu in novitatu vivant, quam ubi sint in seculo. *Dico*, 38. & 59. de Regulari.

Mixtum casum quoque disputare oportet, ubi scilicet adolescentes in Religione acceptarunt, arque de facta in novitatu sub magistro aliorum novitorum more vivens, ex Religione commendabili instituto, vel stylo adhuc per aliquos dies formam conciliaris adhiberi debet, arque nulli affirmative respondere videntur, ut in rerum regularium annotationibus adverbatur. *Esd. 59.*

Quidquid autem sit, ubi illae adhibeantur solemnitates, que a communis, seu municipalis lege praesertim sunt, utraque tamen forma deficiente, ubi de minoribus agatur, nonquam intellectus huius opinioni acquiescevit potuit, cum nulla suppetat ratio, que id probet.

Quatenus vero pertinet ad aliam hujus decreti partem, super resolutione renunciationis, vel alterius contractus, non sequuta professione, tanquam ex cessante causa, id aliquorum fensus est (quem Rota aliquando probavit) ut id non procedat, quando renunciatio expressum habeat declaracionem, ut etiam in casu egressus a Religione, ac consequente professione actus firmus remaneat. *Dicitur* *dico*, 15. de donat.

Id autem neque faciat, quoniam ita est imponeat legem verbis, & non rebus, nimisunque de facili huic decreto, cum ista verbalis cautele, ad quam adolescentes advertere non solent, fraus fieri posset; ideoque dictum aliuscum, pro meo sensu, carenus recipiendum videtur, quatenus facti circumsstanties illud probablem resuldat, qualis erat causa in quo Rosa ita respondit, *dicitur* *dico*, 15, quod scilicet donatione a viro majoris ac proxete statis ex omnino libera electione facta sit, non autem ut principalarie ingressus fuerit causa omnino finalis, ideoque discrete ac pro facti qualitate id intelligendum est; principalaries attendendo substantiam veritatis potius quam verborum formulas, que Notariorum, vel sapientiorum potius, quam ipsorum contrahentium esse solent. Quinimum ac pro meo sensu quo majores ac infantes sunt clausule, & cautele, eo magis actus redditus suspectus, ac propterea verisimilitudo, vel inversimilitudo esse debet materia regula-

Ejusdem resolutionis etiam post sequentiam professionem, quæstiones cadunt, quantum casus egressum praebat ob annulationem

nem professionis, vel ob Episcopalem dignitatem, five Religiosum supplicationem, vel transitus ab una Religione ad alteram, potissimum vero ab incapaci ad capacem; verum huc non pertinet materialis hujus decreti super validitatem, sed aliam diversam, de qua in renunciationis generica fide agitur, ubi etiam de hujusmodi interpretatione, vel operatione habetur. *Sub isti de renuntiatione*, 1, cum plur. seqq.

Cumque in hoc decreto disponatur, ut prater ea, que ad novitii vicium ac vestitum necessaria sunt, nihil aliud recipiat: quæstiones promoveri solet, an prandia, aliaque confusa munifica prohibita censeantur, praesertim in Monasteriis monialium, in quibus sacerdotei habitus monachici quamdam sacerdotioi solemnitatem praesertime videtur; receptionem ramen est, ut tolletur confutatio, quoniam debite moderationis limites non excedat, neque translat in abusum, unde propterea totum committunt est prudenti Episcopo, ut aliorumque superiorum arbitrio, pro moribus regionis, ac personarum, & Monasteriorum qualitate.

Ite tamen ut numerum praesertim referri non valcat ad premium illius acceptationis, que per moniales vel religiosas de professo, vel in ingressu facienda est, juxta distinctionem, in rerum regularium annotationibus traditam, super quæstiones, an & quando id, quod per sufficiemtiam habitat vel profitement, Religio vel monasterio datur, redolat necne simoniam. *Tertio Regul. dico*, 47. & 48.

Ista vero formam in renunciationibus servandam non requiri in contractibus oneriosis, ac mere corectivis, vel factis in recognitione veritatis, & bona fide probabile videtur. *Dicitur* *dico*, 11. de renuntiatione.

DISCURSUS XL.

Ad eandem Sessionem 25. de Regulari.
cap. 19.

S U M M A R I U M.

- 1 De annulatione professionis.
- 2 De forma allegandi, & tradicandi hanc annulationem.
- 3 Quæ regia doatur in hac materia.
- 4 De lapide quinquenni quid operetur.
- 5 Quomodo recipiunt solitatem de restituzione in integrum.

Lond. Trid. cum Gall.

6 De styllo particulari in Religione Hierosolymitana.

7 Lapidem quinquenni an operetur presumptionem juris, & de iure.

8 Quomodo fieri debet reclamatio infra quinquennium.

9 De transitu ab una Religione ad alteram.

10 An in casu transitus, Religiose secum trahat bona.

I. Inter omnia decreta conciliaria, que de regularibus utriusque sexus agunt, omnium frequentius est illud, per quod certa prescribita forma super annulatione profesionis, quia invalida praetendatur, ut pote emfata per vim & metum, five ante legitimam sententiam; aut non bene peracta anno novitatus, vel eo patato, & postea corrupta; five ex alia causa, ex qua, juxta diversa Religionum instituta, professio invalida praetendatur.

Forma enim est, ut reclamatio vel oppositio nullitatis sequatur intra quinquennium a die professionis, quo clauso admittitur judicibus facultas, judicandi si vero intra praefinitum tempus id sequatur, hoc iudicium peragi debet coram Ordinario clie, & coram proprio superiori locali, id est illius Monasterii, in quo professionem emisit, seu ubi a superioribus collocaetus fuerit, cum sub nomine superioris regularis, veniat ille, qui sit Pragatus illius Monasterii, vel conventus, non autem totius Ordinis.

Si vero contingat, ut religiosus sponte sua habitat dimisit, seu alias a claustris exierit, decurrit, ut audiui non debeat nisi prius resumptio habitu ad claustrum redierit sub disciplina regulari, ac superiorum summa obedientia, donec causa peragatur & aquo si egressus cum dimissione habitus tales habeat circumstantias, quod temerarius dicit valer, unde propterea apostolica crimini committantur sit, demandatur quoque idem criminis punitione. *Terzo de Regulari*, 47. & 48.

Quando itaque illa forma servetur, facti potius, quam juris renantur quæstiones, super praetexta nullitatis substantiam vel insubstantiam, cum totum pendeat ex probationibus ac facti circumstantiis, ideoque fluctuans statu non potest certa regula generalis cuiuscumque causi applicabilis, idemque circa invalidem professionem expellat, vel tacitam sufficiemtiam ratificationem, cum totum pendeat a facti qualitate, & ac singulorum casuum particularibus circum-

A aa staa.

stantius, ex iis que pro diversorum casuum contingentiis habentur in rerum regularium annotationibus, ubi videndum est. *Eod. tis. de Reg. disc. 49. & seqq.*

Majore autem questiones in hac materia esse solent post lapsum quinquennium; tum ob adeptum judicium alias competenteris jurisdictionem; tum etiam ob ratificationem, vel tacite professionis presumptionem, ex hoc quinquennali silentio refulsantem.

Quatenus itaque pertinet ad jurisdictionem, seu ad iudicium habilitatem, necessaria est specialis commissio Papa super restitutionem in integrum adversus lapsum quinquennium, eaque diversimode concedi solet, pro frequentiori enim praxi, in Religionibus praeferim clausularibus, commissio remitti solet consultatione hujus Sacrae Congregationis Concilii, & quandoque (littera minima tare) alteri Regularium, in qua examinari solet illa causa pro huiusmodi concessione, pro qua S. Congregatione confulente signatur commissio ad hujus decreti formam Ordinario, ac superiori locali directa, & aliquando Vicario Urbis, & superiori locali eiusdem Urbis, quando recursus in ea reperitur.

Quandocumque vero (ubi praesertim agatur de his, qui in sacra Religione Hierosolymitana proficiunt) de hoc agitur coram Sanctorissimo in plena Signatura Gratiae, in qua cum formaliter disputatione, examinato negotio, quando creditur non adeo causa sufficientes *Nihil* retributur, atque commissio denegatur; quando vero & converso causa repurantur sufficientes, de commissione retributur, & quando id ambiguum sit, retributio solet de commissione cum clausula arbitrio de voto Rotae, ut scilicet in hoc Tribunali formiter examinatur tam causa restitutio- nis in integrum, quam etiam ipsa nullitas, juxta plures causas in iisdem rerum regularium annotationibus recentissimos, locis proxime ciatatis, & ad quas contingente questione recurrentum est, cum non de facili in iis, quae facti potius quam juris questiones vindicantur, certa ac determinata regula genera lis statui valeat.

Quavis enim plerique opinentur, ut hoc decretum invalidum professionis ratificationem firmare producat per quinquennale silentium, quod operetur presumptio nem verius, & de jure, etenim tamen ac reprobata est hoc opinio, cum omnino sit verius, ut tempore lapsus juris tantum inducat presumptionem, contraria probatione elidibilem. *Ibid.*

Super modo autem reclamandi inter quin- quennium, opinantur aliqui, ut eadem forma servari debeat, reclamaciones scilicet faciendo coram Ordinario, & locali superiore conjunctivis verius autem est in illa forma notariaria non sit, sed coram coram uno, sive coram quocunque judice, vel apud acta Notarii, quinam ei etiam coram coram uno, vel unius, & conjunctivis id fieri valeat, cum in effectu quicquid ius materia probatoria sit, ut eisdem rerum regularium notis advertitur. *Biden & praesertim disc. 41. & 45.*

Statuitur etiam in hoc decreto, ne religiosi professi transitus sias a strictiori ad laxiorem Religionem, abque apostolica dispensatione, & quinquo neque laxiori ad strictiorem libertas transfundit conceditur, si- nister licet. Sacra Congregationis Regularium, quia auditio superiori primae Religionis, id concedente solet, certas praescribito Religiones, in quibus benevoli receptores inveniantur, pro facti qualitate, sive singularium causis circumstantiis; ideo quia certa regula desuper statui non posset, sed pariter in causis contingentiis videndum est in praefatis rerum regularium particularibus annotationibus; *Dicitus disc. 41. & seqq.* In quibus etiam agitur, quid dicendum est de bonis religioso qualibus, vel delatis in causa transitus, vel respective in causa annulationis professionis. *Eodem disc. 41.*

DISCURSUS XLII.

Ad Sessionem 25. de Regulari.
cap. I.

S U M M A R I U M.

- 1 Injungitur Praelatis modestia vita.
- 2 An Baronibus titulatis competit thronus seu baldachinum in Ecclesia.
- 3 De quoniamibus in spoliis clericorum, & Episcoporum.
- 4 Clerics habens duplex patrimonium & duplex hereditatem, ut etiam habens militem, & studiarum.
- 5 De quibus bonis presumunt facte acquisitiones, vel respecti presumuntur clericis alimentatus.
- 6 Qualis in his causa.
- 7 De iudicibus testandi Cardinalium, & Aliorum, in quibus non suffragetur.
- 8 Quo dicantur bona definita cultus divino debita Ecclesia.

9 De

9 De his iudicibus testandi sine solemnis- sib[us].

In hoc decreto injungitur Episcopis, alii que ecclesiasticis Praelatis, ut modeste vivant, atque frugali mensa, modestaque supellestili utantur, quodque ecclesiasticos redditus bene distribuant, nos autem coniunctus ditare fatigant.

Occasione prima pars modeste supellestili, examinantur aliqui, ad id in Ecclesie circa ornamenta throni seu Baldachini Episcopalis, aliaque decorum dignitatis, atque cultum divinum concernientem intelligendus sit, & concludunt negative; ita que occasione, cum confusis dignisficationibus inferunt, an Baronibus, aliaque temporibus Dominis permittendis sit in Ecclesia usus throni seu baldachini, & pariter concludunt negative, talisque est regulariter senus S. Congregationis Rituum, ac etiam alterius Episcoporum; verum difficile id intelligendum est pro circumscriptione, atque specie facti circumstantiis, ex quibus aliquando ad majora mala, & inconvenientia evitanda, id tolerante congruat, ut in meis praeminentiarum notis adseritur. *Sub tit. de praeminentiis disc. 26.*

3 Quo vero ad alteram partem, in qua præcipitur, ut ab avanti abstineat debeat, atque redditus ecclesiasticis pia operibus distribuatur, non autem conjunctus applicari: id concernit possum consilium, quam præceptum, saltem quod formum extermum (cum de interno ex pluribus protestatis age, non nisi patres viri forent, ipsique videant) in eis, vel in aliis Sacrae Congregationibus, aliaque Tribunibus utrum nullus auditorum questiones, ipisis Praelatis viventibus; cis autem defunctis, non ex ipsis decreti, sed ex antiquorum canonum dispositione in bonis, quae beneficiorum ecclesiasticorum intuitu quiescit sit, intrat successio Ecclesia tanquam heres clerici, in patrimonio ecclesiastico; sive in locum Ecclesie per Apostolicas Constitutiones in illis locis, in quibus adest collectores Apostolici, intrat ipsolum ad favorem Cameræ, ac proprietes plures audiuntur questiones, quae in Tribunalis cameralibus practicari solent.

4 Primo nempe inter refatos vel intestatos heredes patrimonii prophanii, & Cameram vel Ecclesiam respective, super patrimoniorum distinctione, & quemam bonam, ad unum, vel alii alterum pertinente, & sic respective etiam onera, & debita, cum in clericis detur illa duplicitis patrimonio, ac duplicitis hereditate solidum distinctio. Sub tit. de beneficis disc. 8. 1, cum plur. seqq. quae de jure communis datur in milite, & de parte feudali datur in feudato. *Sub tit. de fidei. disc. 21. & seqq.*

Et praefatum ubi acquisitiones facte sunt promulgatae, quaque distinctione, unde proprietas recurrentum sit ad presumptiones, quid scilicet potius clericis pro eius sustentatione erogaverit, & quid cumulaverit pro acquisitione, ad effectum coniuncti, cui patrimonio acquisitione referenda sit, & in hoc magis benigna plurimum sententia est (quam Rotar plures probavit) favore hereditis prophanii, ut scilicet ex propositione, quod qui Altari servit, de Altari vivere debet, censeatur vivere ex redditibus ecclesiasticis, quodque propria cumulus fuerit ex patrimonialibus, vel alias prophanis. Rot. apud Rojas dec. 280. & apud Cell. decess. 63.

Verum Cameræ non de facili hanc proportionem in praxi admittunt, ideoque cautele esse solet, ut clericis vivens in die & tempore declarat, ac initio suscepit Episcopatus, vel alterius beneficii; inventari faciat redditum & bonorum, quae tunc possidat, ac successive retinendo liberos distinctos iuriisque patrimonii, cum erogatione fructuum, & reddituum respondeat; & quoniam Cardinales praesertim, & plures Praelati obtinere solent industrium, ut facultatem testandi, idcirco cum Camera, vel respecti eum Ecclesia qualitatis, peragi solent super distinctio, ac pertinencia illorum bonorum, quae dicto industrio non obstante cadunt sub pollo, ut sunt fructus inane, sive non percipiunt, vel etiam maturi, & percepti, non ramea cum patrimonio prophano bene confisi, iuxta plures distinctiones, de quibus in lede retributio beneficium agitur, ubi in causis contentiousia videri posset. *Dicitus disc. 8. 1. cum pluribus seqq. de beneficio.*

Et quoniam per Apostolicas Constitutiones, bona destinata divino cultui, velibus ecclesiasticis, penes Ecclesiam remanere debent, ideoque negare ad Cameram; neque ad heredem pertinent, hinc proinde quaeque cadunt super huiusmodi bonorum separatio, & quo destinatio ad hunc effectum requiratur, atque de hoc agitur in annotationibus super materiam testamtorum, aliamque ultimatum voluntatum. *Tit. de testamentis. disc. 7. & 9. & in locis supra sit. de beneficio.* Ubi etiam de huiusmodi industriorum & facultatum testandi efficacia, & validis-

Aaa 2 16.

9 te, praetitum circa remissionem solemnitatem a iure communii praescriptum, ibique propterea in causa occurrentia pariter de his videri potest. *Eod. tit. de testam. dif. 6. & seqq.* De quibus tamen, ut dictum est, in ista, vel alius Sacris Congregationibus, agi non solet.

DISCURSUS XLIII.

Ad Sessionem 25. de Reformatione,
cap. 2.

SUMMARIUM.

- 1 Episcopi, & Prelati non debent proferre censuras, nisi in subditiis.
- 2 Declarationis, quando isto causa subditi interres.
- 3 Distinguuntur causas super eodem.
- 4 Causa orationis proferri non possit.
- 5 Alio sunt censura legis, & alia hominis.
- 6 Quae sunt censura legis, & in eis non procedit ordo subditiarum.
- 7 An, & quando Ordinarii procedunt ad has censuras contra exemplos.
- 8 Usus in censuris legis deitur, quandoque abusus, & quomodo.
- 9 Et Pro debito pecuniarum, an ad censuras devenire valeat, distinguuntur.
- 10 Assignatur ratio cur isto causa censura proroverantur.
- 11 Quando de falso etiam cum non subditi ad censuras proceduntur.
- 12 De censuris in panem delicti, & contraria.
- 13 Demissio Infractarum censurarum.
- 14 Quando Prelatis censentur non servando ordinem hujus decreta.
- 15 Quod non de falso censura debeant proferri, & de ratione.
- 16 Solent timeri magis pane corporales, quam spirituales.
- 17 Quid agere debant Prelatis Ecclesiastici, ut censura timeantur.
- 18 Quando debent se gerere in applicatione multatarum, & panarum in pecunia.
- 19 Excommunicari non possunt universitates, & corpora ficta, sed supponuntur interdicti, & quomodo.
- 20 Excommunicari ratione officii, vel quod sensi de universitate, an solvantur si definiens esse de illo corpore & quid de aliis censuris.
- 21 Excommunicari ratione officii, vel quod sensi de universitate, an solvantur si definiens esse de illo corpore & quid de aliis censuris.

23 Desigil Curiae in declaratoriis contra Cen-

pirata.

24 Capitalium non censuratum, est repre-

sentabile a paucis non censuratur, in-

ter major pars sit censuratur, secus e-

converso.

25 De causa praetitum, us Capitalium censura-

tum non representabile a Canonico

non censuratur.

26 De alio causa, ut censura communicativa

non afflant in iuribus propriis, & si-

gularibus.

27 An censura communicativa suspensio, vel interdicti, impedita collationem

beneficiorum.

28 De inforderentia in censuris.

Sante, ac prudenter, injungitur Episco-
pi aliisque Praelatis Ecclesiastici, mo-
deratus usi censuratur, praetitum excom-
municationis, ut ad casum devenientem non
sit nisi in subditi, quatenus alias provideri
non posset, adeo ut alia definiri via, seu reme-
dia, illud praetitum multatarum, quarum
applicatio ad proprium commodum prohibi-
tur, canis operibus demandando.

In praxi autem forensi, istius decreti pro-
priocepta videtur, ubi agatur de illis cen-
surs, que prouferantur pro debito pecunia-
rio, ex causa pensionis ecclesiasticae, seu ex
alio titulo, etiam nre temporali, pro quo ad
eas quandoque deveniri solet, ut nonnulli in
subditi, pravissim diligentes, exequitionis
personalis, ac realis, ad id deveniri valeat,
fucus autem ubi agatur de censaris, que com-
minantur in pecunia delicti, vel contracione,
sive de illis, que per legem irrogantur sint, ut
tunc istius ordinis necessitas non urgat,
sed directe ad eas deveniri valeat. *Oribo-*
dec. 75. in fine.

Quia vero hac generalitas nimium vaga
est, ejusque praetextu idem continuari videtur
ab aliis cum aliquo censuratur vilpendio;
hinc proinde cum aliquibus distinctionibus
in hoc proposito procedendum videtur, ut
sunt illi, quibus Ecclesia hujus gladii spiri-
tualis potestem concilii, quomodo se ge-
rete debeat in eis usi, & ne transcat in
abulsum, quem non solum illud Concilium
damnat, sed perpetuo damnarunt sacri Canones,
aliaque antiquiora Concilia graves
quicquid penas pro hoc abuso irrogando, ubi
praeferunt orationes, & ex abrupto censur-
tur, cum nonnulli in scriptis, & causa cognita
ad eas deveniri debere statutum sit, etiam
sub penit, nisi ubi de notoria rebelli-
one, seu violentia agatur. *Lop. & Add. alleg.*
73. Sperch. dec. 39.

Distinguenda igitur in primis sunt censu-
tarum, & excommunicatis species, quod
selecit iste sunt illa, que a lege inflata
sunt, unde propriez ob aliquo delictum
vel contraventionem carum incurias sequa-
tur, & aliae sunt, que prouferantur ab homi-
ne, id est ab Episcopo, vel ab alio Judge ec-
clesiastico auctoritate sua.

In prima specie, que pro frequentiori
uti incurri dicitur, ob violentiam manuum
injectionem in clericos, ob violationem ec-
clesiasticae immunitatis, localis vel persona-
lis, aut realis, sive ob duella, vel ob usurpa-
tionem bonorum, ac iurium Ecclesie, vel
occupatione bonorum, & iurium Ecclesie,
vel super violatione ecclesiasticae immuni-
tatis, vel jurisdictionis, quoniam ubi ex-
gr. agatur de quaestione probabilitate du-
bia competenter fori, sive ubi quis po-
dit bona tanquam sua, ex titulo factum
probabilitate colorato, sive quod ex proba-
biliter coniectundine, vel Apostolicis privile-
giis, sur concordia, aliquae franchitis ec-
clesiasticis denegantur, sive quod agatur
cum censuratur, & redditibus, qui debitis
temporibus, centis vel canones non sol-
vant, cum similibus, de facto per aliquos
Episcopos, aliquos hujus gladii potestem
habentes, procedunt ad declarationem il-
larum censurarum, quia consentitur in isto
Concilio, sive in dicta Bulla Cœne, aliique
Apostolicis Constitutionibus, vel Ca-
nonibus, loquenteribus de positivis, ac po-
tentibus occupatoribus, vel usurpatori-
bus bonorum, ac iurium Ecclesie, seu
violatoribus immunitatis, vel jurisdictionis,
non autem ubi ex merte privato titu-
lo vel præstitione, sive importunitate aut
inconveniencia id sequatur, sive in hoc
frequenter, penance quotidiana experien-
tibus abusum, ex quo refutant ipsam cen-
surarum vilpendia, quae sunt omnium fe-
citorum, & inconvenientium produc-
tiva. *Miscellan. Eccl. 14. 17. O in aliis de
proximi.*

Quod tamen recipiendo videtur, ubi ipsum factum certum sit, adeo ut nulla re-
quiratur causa cognitionis, neque forma ju-
dicis, vel processus servetur, secus autem,
ubi probable dubium cadat, et in intent,
neque legis contraventione, ipsarumque cen-
sutarum incurias, adeo ut Ordinarius af-
sumere debet partes formales Judicis, ad-
inst illius distinctiones, que praetitum in
matere beneficiali habent inter merum,
& mixtum exequitorum, quoniam tunc
est cognoscere de caula, ac exercere juris-
citat. *Curia ista censura suffineantur. Unde pro-
pria, quando illas indebet procedatur,*
Curia stylus est, ad eum annulationem

de facili procedere intrat enim dilemmata aut debitor idoneus est; aut non si est idoneus, de scilicet cum exceptione reali, & personali cogi potest; & si non est idoneus, non intrant censura, ad quas devenerint non potest contra eum, qui ex impunito non impedit.

Aut vero idoneus est, sed ex mera contumacia non impedit, neque ratione potest proprie, five alterius, que sibi afflatis, dictus erit ferari potest, adeo ut culpo, ac de facto, impedimentum remaneat remedium exceptionis realis, & personalis, unde propterem magna reprehensione, in quo punitio digni sunt Episcopi, alioquin Prelati, & officiales ecclesiastici, praeternit vero quidam commissarii Camerae Apostolicae, vel fabrice S. Petri, qui in hoc adeo lubrici sunt, cum maximo hujus ecclesiastici remedii praedictio.

In illis autem diuinibus, vel regionibus, in quibus de facto non permittitur Episcopis, 15 alioquin Prelatis, & officiales ecclesiastici, exercitium gladii temporalis, ac famulis armatis, cum laicis sunt excusabiles, cum aliud non superpetat remedium, atque laici debent potius de se ipsi scandalum conceire, quod non permittant id, quod faci canones concedunt.

Aduie tamen isti etiam causa, nimium parce, ac circumspecte procedi debet, pro fida qualitate, commandando quidem, non tamen de facili exequenda censura; ad infar habentis scelopum in manibus vel gladium in vagina, ut certe cum eo incutere timorem, cum potentia expolitionis vel extractionis respectu, ab uno autem vel altero actu, quo magis fuit potest, oblitus, ne alias ille, qui expolitionem, vel extractionem primitibet, can experatur de facto magis levem, ac proprie illam contemnat; si quidem, ut advertitur, alibi in his annotationibus occasione agendi de custodia clavture monialium, & quoties ecclesiasticus superior, pro corruptis moribus regionis, videt, quod magis proficuum, ac operatus est gladius temporalis, quam spirituallis, illumique salva ejus dignitate, cumulate potest, procedendo scilicet unitim cum potestate laicis, (comparabile tamen, & sine ecclesiastica jurisdictione, ac potestia praejudicio) tunc istud remedium negligere non debet.

Aut vero agitur de illis censuris, quae ab homine proferantur in ponam aliquibus delicti, vel contraventionis; & tunc, ubi agitur de clericis subditis, cum quibus liber sit gladius temporalis usus, cum, ponis scilicet temporalias vel realibus, utique dannabilis est, illico ac directe censura adhibetur, idemque ubi, pro locum, seu regionum moribus, & qualitate, idem liberum exercitium gladii temporalis Episcopi, alioquin Prelati habeant cum laicis, quantum ubi

per multas, aliaque penas temporales provideti potest, tempore erroneum est, discus spiritualis remedium adhibetur, cum ad illud non nisi in totale subdidum, ac nimium parce, & circumspete rescur debat, ut magis timetur, aque in venatione habeatur; unde propterem magna reprehensione, in quo punitio digni sunt

14

Episcopi, alioquin Prelati, & officiales ecclesiastici, praeternit vero quidam commissarii Camerae Apostolicae, vel fabrice S. Petri, qui in hoc adeo lubrici sunt, cum maximo hujus ecclesiastici remedii praedictio.

15

In illis autem diuinibus, vel regionibus, in quibus de facto non permittitur Episcopis, 15 alioquin Prelatis, & officiales ecclesiastici, exercitium gladii temporalis, ac famulis armatis, cum laicis sunt excusabiles, cum aliud non superpetat remedium, atque laici debent potius de se ipsi scandalum conceire, quod non permittant id, quod faci canones concedunt.

Aduie tamen isti etiam causa, nimium parce, ac circumspecte procedi debet, pro fida qualitate, commandando quidem, non tamen de facili exequenda censura; ad infar habentis scelopum in manibus vel gladium in vagina, ut certe cum eo incutere timorem, cum potentia expolitionis vel extractionis respectu, ab uno autem vel altero actu, quo magis fuit potest, oblitus, ne alias ille, qui expolitionem, vel extractionem primitibet, can experatur de facto magis levem, ac proprie illam contemnat; si quidem, ut advertitur, alibi in his annotationibus occasione agendi de custodia clavture monialium, & quoties ecclesiasticus superior, pro corruptis moribus regionis, videt, quod magis proficuum, ac operatus est gladius temporalis, quam spirituallis, illumique salva ejus dignitate, cumulate potest, procedendo scilicet unitim cum potestate laicis, (comparabile tamen, & sine ecclesiastica jurisdictione, ac potestia praejudicio) tunc istud remedium negligere non debet.

17

Ponitimum vero Episcopi, ac Prelati Ecclesiastici habete debent validam, ac robustam manum, cum qua istum spiritualem gladium exerceant, ex ea scilicet validam, & robustam qualitate, que refusat ab eorum vita exemplari, bonisque moribus, fortius autem a causa, ob quam istud remedium adhibetur, seu ob quam hujus ligamini foliatio concedatur; ubi etenim ex bono zelo id sequatur, quodque populus experatur, quod istud remedium adhibetur pro con-

sec-

seruatione disciplina spiritualis, & ecclesiastice immunitatis, non autem tantum medium ad extortiones, propriaque avaritiae finem, tunc valide illud timore sollet, secus autem e converso.

19 Quamvis etenim quandoque, pro motibus regionis, laudabile sit a contuberniis, pro absoluto a confusi, vel pro abstinentia ab eorum prolatione, multitas pecuniaris petere, ac exigere pro satisfactione Ecclesie, ad exemplum ac terrorum aliorum, qui magis timent amissionem pecunie, quam alias penas, quantumvis graves, in corpore vel in anima, sive in extorsionem, tamen omnino admiserit debent hujus decreci conciliaris praeceptum, seu monitum, applicando scilicet hujusmodi multatas, ac penas piis usibus, non autem sibi ipsi, vel ejus Curia, sub praetextu auctorum, idque tunc publice ad immediate ferebatur, ut pluries ego a probis ac zelantibus Episcopis practicatum vidi, & quandoque ego etiam patriciavi cum magno profectu; licet enim huic decreto fastidat, depudatio penitentium, ac multarium depositarium, per cuius manus probi Episcopi fideliem illas erogant, juxta opportunitatem, in pauperum subventionem, vel in fabricam, aut supplicationem Ecclesiasticaum (quoties tamen istud onus ei non incumbat ex propria mensa redditibus expiendum;) hinc alia pietatis opera, & praeternit prudenter, aliquam summanum cumulando pro annis vel temporibus penitentioribus, seu alias calamitosis pra subventionem indigentiam, & attamen id commendabile est, quoties fideliem, non autem pro colore querito id agatur, in penis, ac multis, vel compositionibus clericorum, vel etiam laicorum ex causis, quae non sunt exemplares, & scandalo.

Ubi vero de istis agatur, adeo ut congruat, ita exemplum ac timorem alii intenter, tunc immediate, ac publica illa erogatio facienda est, adeo ut omnibus innotescat, ideoque laici concipere non valeant suspicione, quod applicatio libi ipsi facta sit, cum ipsi non distinguant, ac frequenter ignorent quid tractat temporis de hac pecunia agatur.

Excommunicationis item remedium exerceri non potest, neque debet cum universitatibus, alioquin corporibus fictis vel intellectualibus, ut sunt Capitula, Collegia, congregations, communis, &c. sed cum istis adhibentibus alijs species confessarum, nempe suspensionis, vel interdicti cap. Romana, & universalis de sens. exom. in 6. ubi Baratt. & addit. decr. 16. Atque ubi agatur de hac pra-

teriam specie interdicti ecclesiastici, cui aliqua Civitas vel oppidum ex delito populi, & quandoque Domini, vel Magistratus ad prescriptum factorum canonum subjici solet, adhuc nimirum circumspete procedendum est, atque non nisi ex magna & gravissima causa in totale subdidum, quando felicit omnia aliud remedium desit, magisque error est, severa punitione diligens, ubialis sit.

Magna vero differentia est, inter istas censuratas species, quoniam excommunicatio exigit proprium, ac singulare delictum, eumque delinquentes tantum subjici debent, cum personas singulares officiat, eisque singulare infractions contra corpus universale, afficiunt omnes, etiam innocentes, iure tamen universalis, non autem personalis.

Hinc proinde si excommunicatis contra aliquos cives vel canonicos, etiam ex causa communicativa, vel capitulari proferantur, tunc illi personae remanent affecte, adeo ut quamvis desinant esse canonici vel cives, sive officiales, adhuc censura durat, donec absolutionem obtineant, illaque eis impedimentum praefat, etiam in iuribus propriis, que jure proprio & singulari competant, independenter a Civitate vel a Capitulo, seu ab officio, ideoque non nisi ex propria, vel particulari culpa haec censura inferri debet, & converso autem, suspenso vel interdictum contra corpus universale seu politicum, afficit tantum ipsam universitatem, & singulos, non jure singulari, sed tantum hujus corporis membrum, quamvis ipsi sint innocentes, unde propterem representante non possunt ipsius corpus infectum, verius talia eis remanent iure competentia singulariter, ac independenter a corpore communiativo, quamvis adhuc sint canonici, vel cives, aut de magistrato, multo magis ubi definant esse tales. Tis. de benef. difc. 23.

Ac propterem, juxta frequentem praxis Curiae, & praeternit Rotae, in declaratoria, que relaxari solent, contra Capitulo, vel alia corpora communicativa, ob non participationem, juxta ea, quae in judiciorum dictis habentur; si non paritio vel alia contumacia proveniat ab aliquorum Canonorum vel officialium protertia, sine culpa aliorum, qui pareat prompti sint, sed eorum bona voluntas effectum partitionis non cauerit, tunc relaxant censoria communiativa suspensiōnem, & interdicti contra ipsum corpus universale, adeo ut sub ea etiam innocentes, & prompti obedire ve-

21

22

23

biant, ac etiam relaxatur excommunicatio contra singulares personas delinquentes, exceptuando innocentibus, dicitur disc. 23, de beneficiis sub iste de iudicis.

- Norabilis autem est hujus distinctionis effectus, quoniam si (ex. gr.) etiam ex causa capitulari, multi Canonicos, qui majorem partem constituant, ob non partitione excommunicantur jure singulari, sed non proficerat censura communis interdicti, vel suspensionis contra corpus Capituli, tunc illud remaneat integrum, & non infictum, ideoque representabile est ipsam corpus, ab illis modis membris, quae valida, & non infecta sunt, a quibus etiam sunt duo, immo unus totum corpus Capituli constituti seu representanti potest, ideoque omnia iuri capitularia ab eis exercentur; id autem non sequitur, ubi totum corpus confutatur, sive quavis aliqua membra a censuris excepta sunt, quoniam non potest corpus infictum representari per aliquam membra valida i & converso censura communis interdicta vel universalis non affectat singulos in iure singulari. *Ibidem.*

Unde propterea in facti contingencia cum quadam Capitulum, ob non partitione mandatorum Rotulorum, suppositionis sufficiens censura communis suspensionis & interdicti, ac etiam contra multas dignitates, & canonicos consumantes relaxata est excommunicatio; a qua aliqui canonici, & dignitates, qui erant obedire parati, exceptuati fuerunt (prævia magna dispensatione) decimū fuit per Rotam, ut illi canonici exceptuati, non essent apti representare Capitulum, & exercere iura capitularia, quoniam exceptuatio percitat censuram personalē, non autem communiativam. *Ibidem.*

- 25 Et converso per Sacram Congregationem Concilii decimum fuit, ut suspensus a jure conferendi beneficia, incusa per Capitulum ob contraventionem Constitutionis Pii V, non impediatur illam beneficiorum collationem, que singulari dignitatis, & canonici jure singulari, non autem capitulari competat, ita fuit declaratum per hanc S. Congregationem Concilii in una Leodensi, de mensi Aprilis 1573. De causa confirmationis habita de Canon. & Capit. disc. 27. Atque cum eadem proportione idem dicendum est in Civilibus, ac Tribunalibus vel Magistrisibus collegiis respectice.

An autem quando censura communis, suspensionis, vel interdicti, impediat collationem beneficiorum aliquoſcī actus capitulares, in beneficiorum sede ad-

vertiuntur, Eod. disc. 23, de beneficiis & cod. tit. ix. *Suppl.*

Agitur etiam in hoc decreto de infideliitate, in censuris veram de hoc rarum effigie in foro contentioſo, in illa S. Congregatione, vel in altera Episcoporum, quoniam quando per Episcopos, vel alios ecclesiasticos superiores infidelitatem declaratur, tunc defuper manus apponere soleat Congregatio universalis Inquisitionis. Ut agendo de ista S. Congregatione advertitur in relatione Curiae.

DISCURSUS XLIV.

Ad Sessionem 25. de Regular. cap. 13.

S U M M A R I U M .

- 1 De modo procedendi cum adjunctis.
- 2 Restringitur ita in Capitulorum.
- 3 Non procedit nisi in Capitulis exceptis.
- 4 Exceptio non prelaminatur.
- 5 In Italia ex parte, & ubi sit magis in usu.
- 6 De magistris defuper cadentibus.
- 7 De materia remissiva.

Prescribitur in hoc decreto, quomodo Episcopus procedere debet in visitatione Capituli, & in cognitione caufarum capitularium cum adjunctis, scilicet ab eodem Capitulo eligendis, iuxta formam in contentam.

Opinantur aliqui quod in gratiam Capitulorum, & capitularium, illud conciliare decrectum prodierit, quia quod ita Capitulum cathedralis, a aliquo clero contradictionem ac singularizationem fieri, sed mala, quoniam potius id, Capitulorum iure, & privilegia restrinxerit, atque Episcopis concessit id, quod non habent. *De Canon. & Capit. disc. 27. Missori. Eccles. disc. 24.*

Vetus enim est, ac hodie extra omnem controvensionem receptum, ut illa conciliaris dispensatio procedat solum in illis Capitulis, que ex Apostolicis iudicis excepta erant a jurisdictione Episcopi, atque immediate subiecta Sedi Apostolicae; unde propterea cum visitatore, ac superiori præfato certem capitulares, id plura producunt inconvenientia, ideoque illa Capitula, que illud privilegium non habent, quod in illa sit, non differunt a reliquo clero circa omnem modum subjectionem Episcopi, ita quod privilegium non praesumuntur, sed ab alienis

genua

gante probandum est, si minus fundata est Episcopi intentio super ejus plena & ordinaria jurisdictione, ut in facti contingencia occasio dedit disputare in hac Sacra Congregatione. *Dicitur disc. 24. & missori. Eccles. regresus.*

Nimis tamen rarus est hujusmodi exemptionis usus in Italia, magis autem frequens in Hispania, atque parvus ultra montes, in quibus tamen etiam iure singulari hæc exemplio competit, cum pleraque adhuc etiam Capitulo non exempta, sed cadem sub dicta regula generali, seu causa universalis, quæ Episcopo affluit, quies non doceatur de limitatione, cuius natura est, ut in dubio presumenda non sit, sed per allegatum probanda, quodque alias fundata remaneat intentione habens pro regulis.

Poita itaque exemptione, nonnulla oriū solent controverſie, præterim vero illam disputare in Rota occasio dedit; an tertius adjunctus, qui alludens etiā in eā discordie inter Episcopum, vel ejus Vicarium generalem, & Judicem capitularem, debet esse de iustis Capituli gremio, vel potius alius poſtit quicunque extra gremium, & quavis aliisque non improbabiles rationes hanc secundam partem sustineat, attenac illa Sacra Congregatione, cum cuius sensib[us] Acto processu plures censuit, ut de ipso gremio esse debet, cadente questione ad debet esse versus capitularis, id est canonicos, vel dignitatis, vel potius eius de portionariis beneficiis habentibus vocem in Capitulo, super quo observantur, deferendum videtur. *Dicitur disc. 23. de Canon. & Capit.*

Aliqua vero ad hujus decretri materialiter, utpote rara in illa Sacra Congregatione, immo generaliter in curia, ex dicta ratione quod rarus est hujusmodi Capitulorum exceptorū usus in Italia, videtur potius infinita apud confutos elaboratos Collectores. *Ei habent etiam locis citatis.*

DISCURSUS XLV.

Ad Sessionem 25. de Regular. cap. 7.

S U M M A R I U M .

- 1 Ab illis sunt accessus coadjutoriorum & expatriorum, atque Papa positionis prohibitions deteguntur, vel raro videntur.
- 2 De penitentiis coenitibus.
- 3 An impediens facultatem transcedendi.

4 Ad diecias gratia pura, vel conditionata, & in cofit per mortem Papæ.

5 De reuocatisibus abutis, vel preventiis.

6 De accessu, vel regresu ad beneficia, & ad penitentes, & de diversis speciebus regresus.

7 Quæ exadiutoriorum sunt in uita, & quæ non.

8 De paribus, & prærogativis coadjutoriorum.

9 In quibus partibus vigerunt coadjutoriorum etiam in Cathedralibus.

10 Quando pro facili solent iste gratia coadjutoriorum, & qualis confessio Capitali requiratur.

Rata hodie videatur in foro hujus decreti disputare, in quo aboletur usus, qui frequens erat, accessuum, vel regresuum, ac etiam coadjutoriorum cum futura successione, vel expectativa; & quamvis (ut alias insinuarum est,) extra controvensionem sui potestis Papæ dispensatione generali in Concilio generalibus, magis vero huius Tridentino, ob legem particularium in ejus confirmatione adjectam, ut veniant ejus decreta sub derogatoriis generalibus, atque necessaria non sit mentio specialis; Adhuc ramen super illis decreb[us] observantia insinuit, præfession in gratiis expectativa, quantum usus post Concilium alium mutauit.

Solum etenim ab aliquo moderno tempore, hic usus invalidus videatur, in pannionibus, eas reverando per quandam speciem expectativa, postquam a die jam existentes cesserunt, que proprieas evenitales discuntur; Ideoque super eis aliquis in foro oritur solent controversias, in sua pensione fidei insinuat, & præferunt, an hujusmodi reverando impedit, neque facultate transferendi antiquum pensionem, atque probabilitatem est negativa, ubi alias Apostolica autoritate cauimus non sunt. *Ti. de penitentiis, disc. 1. cum legg.*

Ac etiam, an illa gratia dicatur conditionis, perficiens obtentura a futuro casu vacationis, vel cessationis, vel potius sit pura, & perfecta ab initio, dilata facultate exequiorum, postquam casus celationis antiquæ advenit, cuius questionis effectus est, an tali eventuali reservationi oblitera mors Papæ conditione pendente, atque probabilitas est, ut gratia sit potius pura, & perfecta, quam conditionis, quodque futura celatione pensionis antiquæ non percussa habentiam gratias, sed potius exceptionem, seu effectum, ut in sua peculiai sede pensionum advertitur. *Dicitur disc. 1. & seqq. de pensione, in supplemento.* Ea

³ Ea vero, que habentur apud antiquos Beneficiastas, qui ante hujus decreti promulgationem scriperunt de hac materia expeditiva, utique tunc frequentius hodie in foro, a similis deservire soleat in fealdibus, vel emphyteuticis concessionibus preventivis, seu abusivis, que sicut de fredo, vel de emphyteusi jam plena, ut in suis sedibus advertitur. *Tit. de emphyteufis. dico. 1. & 2.*

⁶ Ille autem accessus, vel regressus, qui in hoc decreto prohibetur, percutit p^r beneficiis libertate dimissa, ne ita de tur species hereditariae successiones; non autem ubi agatur de illis regressibus, qui reveratur in causa refigurationis, sub reservatione pensionis in causa, quo illa solvatur; de hoc autem regressi habetur pariter in sua peculiari pensionum sede, ubi de distinctione inter duas ejus species, unam scilicet ex iuri dispositione & ob consummationem, seu proterventione non solventi; & quae juxta formulam antiquam dicuntur; & alteram, quae juxta formulam modernam per viam conditionis; cum ea nobiliter differentia inter has species, quod in prima, impugnatio pensionis ex causa nullitatis, vel eliminationis fructuum, sive ex alia iusta causa, excusat regressedum, qui proinde exigit formaliter canonizationem in iudicio ordinario per tres conformes; fecus autem ubi agatur de secunda specie, in qua proceditur executive, atque nullitas, vel alia causa non excusat, ut ibi latius *Tit. de pensione. dico. 12. & seq.*

⁷ Quo vero ad coadjutorias; in Italia, & Hispania, aliquis partibus, in quibus Concilia observantia vigeat, minimum ratus, neque nullus est carum usus in Ecclesiis Cathedralibus, vel Metropolitanis, & bene statim in Ecclesiis, ac beneficiis inferioribus, puta in parochialibus, vel in Dignitatis, & Canonicalibus Cathedralibus, vel Collegiatarum, quando iusta causa infirmariet, vel gravis erratis accedit, ut in beneficiis sedet habetur, cum de hujusmodi controversiis petragi solet in Rota, aliquique ordinarius contentious tribunalibus, non autem in Sacris Congregationibus, in quibus, praesertim in illa Rituum, agi quandoque solet de procedentia aliquis iuribus, & praeminentiis coadjutoris, & de quibus aliqua habentur in rerum capituloarum, vel canonicalium, fide, ubi in causa contingenti videri potest. *De coadjutoria sub tit. de Canon. & Capit. dico. 27. & de Regularibus dico. 53.*

⁹ In Germania vero, & Gallia aliquique par-

tibus ultra montes, in quibus Conciliis observantia adeo non vigeat; vel etiam si in aliis vigeat, in hac tamen parte usus alites suadet; solet Sedes Apostolica facultas concedere etiam in Ecclesiis cathedralibus, & metropolitanis, seu monasteriis istam coadjutoriam, cum futura successione in praelatura, ex iusta causa, examinari solita in Sacra Congregatione consistoriali, ad cuius consultationem Papa gratiam concedere, vel denegare solet.

Hinc propriea in illis partibus, in quibus Ecclesia fuit ad electionem. *Capituli 10.* quamvis pro coadjutoria non intrer ius electionis, cum totum pendas a gratia, & voluntate Papae ex aliquo causa concedendi coadjutorem, non solum Prelato petente, sed etiam quandoque invito, aratam prudenter, ad occursum aliquibus inconvenientibus, id agere non potest sine Capituli consenti, qui praefaci solet per quamdam formam, seu specimen electionis, super eam formam, bene, vel male servata, in eadem Congregatione consistoriali, peragri solent quatuor, quorum aliisque in capitularium, & canonicalium rerum annotationibus, ac etiam in illis Regulorum insinuator, dico. dico. 53. & de Regul. & dico. 27. de Canon. & Capit. Ut quod illa non est vera, & formalis electio, ideoque de facili sanari soleat illi nullitatem, quae de stricta iure censura obflarent, cum sufficiat, ut Papa se certum quoniammodo reddat de consensu capitularium, ut latius in dictis suis sedibus.

DISCURSUS XLVI.

Ad Sessionem 25. de Reformatione cap. 10.

S Y M M A R I U M .

- 1 De iudicibus synodalibus.
- 2 Quid ubi deputati in Synodo deficiant.
- 3 De codice.
- 4 Datum ista causa cancella.
- 5 Quid operetur haec deputatio.
- 6 De conservatoribus privilegiis, & Collectoriis Apostolicis, & an esse debent in dignitate Ecclesiastica.
- 7 Dicuntur idonei lice non sint Dicatores.

DE JUDICIBUS SYNODALIBUS in isto decreto agitur, ut faciliter in provinciali, vel in diocesana synodo deputantes ad minus quatuor personae in dignitate constituta,

qui-

quibus Apostolica Sedes committit, valeat causa in grande appellacione, ut ita terra redditus de coram integrante, & idoneitate, aque congrua fiat electio, cum alias, ob locorum diffinitione ac negotiorum multiplicitate, illa notitia impossibilis esse videatur.

² Quatenus vero personas in deputatas decire, vel abesse contingat, in codem decreto disponitur, ut ab Episcopo, cum consensu capituli aliorum suffici fieri debeat, quod ex ratione identitate intelligentius videatur eodem modo quo supra *sef. 24. c. 18.* dictum est de examineribus synodalibus, ut faciliter illa provisionalis sufficiencia extra synodus recte iutre infra annum, fecus autem eo clauso, ex eadem ratione ibi insinuata, quod scilicet Episcopo impetrandum est cur ad eisdem Concilio scriptum non congregaverit synodus singularis anni congregandam, sic de jurisdict. dico. 56. *de paroch. dico. 37. de Mission. Eccl. dico. 1.*

³ Bene verum, quod etiam in examinatoribus synodalibus, illa proprie, quamvis per Rotam firmata sit, adhuc tamen ex magis communii usi parum rationabilis videtur; Quoniam ut advertitur supra cum synodi convocatione singularis anni superflua experientia docet, eo quia cum una synodi bene ordinata, per plures annos die ecclesie recte administratur, itaque convocatio, incommoda, & displicenda, ac etiam quandoque inconveniens pare solet, adeo ut de ista fata frequenter non sit in usu; Hinc proinde dicta ratio patrum conciliorum remanet.

⁴ Ad tollendum vero omne dubium, prava cautela est, ut Episcopus, deficientibus hujusmodi examineribus, vel judicibus respectivo, de hoc certiori istam Sacram Congregationem, vel alteram Episcoporum, a quarum una vel altera oraculum accipiat, faciendo hujusmodi deputationes, etiam post annum.

⁵ Hujus iuste decreti operatio est, quod cum ad Canonum praescrivimus, Sedes Apostolica non solet referri, neque causas, vel Apofolcarum literarum exequitionem committere, nisi personis in ecclesiastica dignitate constitutis, eis sub nomine dignitatis referri, que ita species dignitatis reputantur haec deputatio, referendo uni ex Judicibus in diocesana synodo legitimate deputans, ut etiam in iudiciorum sede advertatur, sic de iudice, ubi agitur de appellatione.

⁶ Ex praemissa vero insinuata factorum ca-

norum dispositione, ut nonnulli personae in ecclesiastica dignitate constitutis, Apostolica delegatio congruat, refutat, ut conservatores privilegiorum regularem per singula Monasteria, vel Conventus, & dominos regulares ad praescriptum constitutionis Gregorii XV. deputandi, in ecclesiastica dignitate constituti esse debent, eo qui hujusmodi conservatores, Apostolici delegati dicuntur, ut de eis alibi particulariter agitur, de conservatoribus privilegiis, *viz. de iure dict. dico. 49. & de Regular. dico. 52.*

Atque ex eadem ratione, de stricto iure venius est, ut nonnulli tales personae in Apostolicos collectores deputari debent, quandoque alias deputatio invalida sit, adeo ut confutetur effectum Apostolice relevationis beneficiorum non cauter; Id autem in Italia, respectu subcollectionum, ex diverso usu, difficultatem pati videatur, ut in rerum Beneficialium annotationibus advenire, *sic de benef. pluri. Reparatur autem ad judicandum idonei eo ipso, quod in synodo sunt deputati.* Mantic. dico. 5. in fin.

DISCURSUS XLVII.

Ad Sessionem 25. de Reformatione cap. II.

PROhibentur per hoc decretum anticipatae exactiores fructuum, vel pensionum ex causa locationis bonorum Ecclesie; De hoc autem nimium raro ac forte nunquam in hac Sacra Congregatione, vel in alia Episcoporum agi contingit, cum de hujusmodi quoadtionibus difficiat solear, inter conductores, vel alios debitos qui anticipatae fecerint solutiones; Et successores in Ecclesia, vel beneficio coram Judicibus ordinariis, & frequenter coram officialibus cameralibus, occasione collectionis fructuum pro tempore vacationis, petendo novam solutionem, pensionis, vel alierius debiti, negliget solutione anticipata, utopte prohibita, cum frequenter collativa, seu fraudulentia esse solear, quoies communis usus regionis, vel qualitas bonorum, seu aliae facti circumstantiae, bonam fidem non redolant, atque iustas non indicant exculpatiōnem; Ideoque non de facili certa regula generalis, cuiuscumque casui applicabilis defuper statu valer, cum ex singulorum casum qualitate, & circumstantiis verius resolutio pendere videatur; Atque de

de hoc agitur in rerum beneficiorum annotationibus, occasione agendi de divisione fructuum beneficii inter prædecollatum, & successorem, vel Cameram Apoliticam repletive; At etiam in fide penitiorum occasione agendi, de penitiorum repartitione, sive de beneficiis, 21. & seqq. & sive de penit. dif. 23. cum plur. legg. & sive de locis disc. 25. ubi quando successor ligetur locatione prædecessoris.

DISCURSUS XLVIII.

Ad eamdem Sessionem 25. de Refor. cap. 12. 13. & 14.

IN istis tribus decretis agitur de solutio- ne decimarum, ac etiam de solutione quartae canonice, & de clericis concubinariis; Verum quia decima particulare habent sedem in hoc eodem libro, idcirco ibi videndum est, sub tit. de decim. Et de quarta canonica agitur in Parochorum fe- de, seu adnotacionibus, sub titulo de Parochi.

De ultimo autem decreto agitur de cle- ricis concubinariis, cormunque punitione. Nimirum autem rara, ac hodie rara nulla est circa montes hujus decreti quasio in foro, cum etiam in laicis in Italia non de faciliter permittatur usus concubinatus, mul- to minus in clericis; Quandoo autem in Rota audiit consueverunt illæ quæsiones in clericis ultra montes, occasione priva- tionsis beneficiorum, ad quam processi fo- ler, cum illa licentia in clericis ibi quan- doque usurpari solet ob eam potentiam, qui resulat a Capitulorum exemptione, sive a conspicua qualitate possessorum illarum dignitatis & canoniciarum magnan- figuram facientium, ac forte eandem, & aliquid majorum, quam in Italia facient Episcopatus, & Archiepiscopatus, cum haec dignitas in Italia non minima frequentiam, & Ecclesiastica paupertatem, quodammodo vilius videatur; Et e converso ibi iste inferiores dignitates in magna excommunicatione sunt; Tum ob divitias; Tum etiam pro diversa regionum qualitate ob actuum, ac paulius jus electionis Episcopi.

Nimis tamen difficile est, arque in praxi multum rurum convicte concubinatum sufficiens ad ponas in isto de- creto contentas, illam præferim prisa- tionsis beneficiorum, tunc, de benef. di- curs. 75.

DISCURSUS LIX.

Ad eamdem Sessionem 25. de Refor. cap. 15.

SUMMARIUM.

- 1 *Filius non habet beneficium patris, vel in eadem Ecclesia.*
- 2 *Quid e converso, an pater ubi adesset filius.*
- 3 *Quomodo in hoc procedi debet.*
- 4 *De Constitutione Pii V. ne conseruantur conjuncti beneficia resignata.*

Filius illegitimi clericorum, prohibentur habere simile, vel dissimile beneficium ea in Ecclesia, in qua pater de praesenti habeat, vel de praeterito habuerit; minime que penitores super ipsis beneficis habere, que parentes obtinere, vel obtinuerant, prohibitis etiam resignationibus, que de- luper fierent.

Super istius autem decreti observantia, pariter rurum est agere, quoties non accedit Apostolica dispensatio, que eamdem questionem omninemque dubitationem juris dirimere videatur, illaque restringi solet ad factum; Vel super ipsius dispensationis sub-cepitiones; Vel super ejusdem tenore, ac restringe, quoniam cum generaliter ad factorum canonum prescriptum, illegitimi sunt incapaces beneficiorum, ideoque dispen- sationes indigent, hinc proinde ejusdem dispensationis tenor attendendus est.

Disputari autem solet, an illa prohibicio procedat in casu converso, ne scilicet pater obtinere valeat beneficium in ea Ecclesia, in qua filius obtinet, vel obtinuerit; Ar- que aliqua opinione diversitas dignificatur; Verius autem videtur, ut prohibitorum in eodem beneficio procedat, in diverso autem fecus, cum ubi agatur de eodem, eum prohibita sit immediata successio filii, quamvis legitimis, utpote ante clericatum ex legitima uxore suscepit, ut in Ecclesiis, ac beneficiis collatoris species heredi- tarie successio, sive de benef. dif. 65.

Bene verum, quod etiam in cassibus non prohibitis, & quamvis de filiis legitimis, ut supra agatur, circumscripte in hoc pro- cedendum est circa collationem, cum apud populum, sive vulgum ignarus, id scadat patere soleat; Ut enim alibi adver- tur, Aliud est formalis prohibitor ad ef- fectum incapacitatis, & consequenter vali- tatis

DISCURSUS L.

Ad Sessionem 25. de Reformatione cap. 17. 19. &c. 20.

IN primo istorum decretorum injungitur Episcopis, ut dignitatis maiestate ruerantur, atque secularibus obsequiis indecentiis, vel famularum non praestent; In se- cundo prohibetur usus duellorum; Et in tertio eisdem Episcopis injungitur defensio, & conservatio ecclesiastice immunitatis, ac libertatis.

De primo, non pertinet ad forenses age- redi; Bene tamen cordi esse debet Sedis Apo- stolicæ; & Sacra Congregationi, despu- ter invigilate, præferrim in Italia, ob Ec- clesiasticorum cathedralium minima frequen- tiam, & paupertatem, unde proprieles cum viris parum dignis, ac insigne conditionis Episcopatus conferri, quandoque calus pra- beat, hinc de consequenti praxis docet hu- jus decreti abusum, seu violationem.

De aliquibus autem controversiis inter Episcopos & Principes, vel Dominos facu- latates super usu throni elati, seu baldachi- ni, habetur in fide preministratum, sub ri- tis de preminentiis, dif. 26.

Super duellorum prohibitionem, & quo- modo illorum usus circa incusum confusa- tum, alliarumque pœnam sit practicabilis, particulariter ediderunt tractatus aliqui mo- dera. *Caroli in tract. de duello.*

Et de tertio decreto, super defensionem, vel competentiis triplicis immunitatis, loca- lis, personalis, & realis particulariter agitur in ecclesiastico. Misericordio in hoc eodem libro contento, ubi videri potest, *def. 25. Eccles. dif. 2. cum plur. legg.*

FINIS.